

VINTERVIKENS TRÄDGÅRD - ideell förening

Verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2023-01-01 - 2023-12-31

Vintervikens trädgård – ideell förening (organisationsnummer 802408-0015) är en ekologisk, pedagogisk visningsträdgård som drivs av föreningens medlemmar.

Styrelsen för Vintervikens trädgård, ideell förening får härmed avge årsredovisning för verksamhetsåret 2023.

Av årsmötet valda; styrelse och revisorer:

- Ordförande: Mats Marquardt
- Ledamöter: Christer Pettersson, Johan Danielsson, Kerstin Öjemalm
- Suppleanter: Eva Edholm, Susanne Schrenk, Alvaró García Carrasco
- Intern revisor: Ingrid Samuelsson med suppleant Birgitta Roupe

Bokföring: Anna Lindau Schwanbom och OWL

Bokslut: OWL

Av stämman vald revisor Joakim Lindberg på Crowe Horwath har genomfört revisionen.

Valberedning: Gunnar Hemlin (sammanställande), Marie Hult, Monica Pettersson. Clarissa Kugelberg har tillkommit under året.

Kort om styrelsearbetet

Styrelsen har under verksamhetsår 2023 haft 10 protokollförda möten. Dessa har hållits fysiskt på plats i trädgården och har gästats bland annat av vår föreningsutvecklare och föreningens kaféansvarige. Mats Marquardt som tillträdde som ordförande verksamhetsåret 2022 har nyss fått fast tjänst i Norrbottenskommun och avgick i december 2023. Christer Pettersson tar över fram till årsmötet 17/3 2024.

Efter många investeringar för att kunna ha ett åretruntöppet kafé, styr styrelsen investeringar tillbaka till trädgården genom att bland annat göra en större renovering av dammen, påbörja anläggningen av en skogsträdgård genom en studiecirkel, samt förbereda arbetet inför en trädallé. En terapiträdgård planeras bredvid grönsaksodlingen Nya Landet. För genomförandet av denna trädgård söker föreningen pengar från Allmänna Arvsfonden. En ny studiecirkel med tema jord börjar under 2024.

Styrelsen har bjudit in våra medlemmar till en höstvisning av trädgården som blev välbesökt. Styrelsen har beslutat att förändra processen för medlemsregistrering år 2025, med hjälp av Sverok medlemssystem. Syftet är att minska administrativa kostnader och att erbjuda en bättre användarupplevelse vid medlemsregistrering. Vi kommer också övergå till digitala medlemskort.

Styrelsen följde upp verksamhetsplanen kontinuerligt under året. Christer Pettersson har i många år stått för en stor del av det nödvändiga löpande underhållet av föreningens byggnader och inventarier och styrelsen arbetar med att hitta en lösning för det. Under 2023 har Mats Marquardt gjort punktinsatser när det gäller underhållsätgärder.

Det är andra året med åretruntöppet. Prioritering och planering av investeringarna och underhåll var ett återkommande diskussionsämne med tanke på att vi behöver behålla en nödvändig buffert för att klara lågsäsong och eventuella oplanerade kostnader. Det är av stor vikt att bygga resiliens i verksamheten.

En god arbetsmiljö för föreningens anställda är viktigt och diskussion har förts huruvida vi som förening kan erbjuda friskvårdsbidrag och om det går att helårsanställda fler.

Trädgårdsgruppen är fortsatt det trevliga nav där medlemmar och styrelse möts, det grävs och samtalas och byggs en härlig föreningsgemenskap! / *Styrelsen jan 2024*

Året i trädgården

Medlemmarnas arbetsinsats

Trädgårdensgruppens arbete i verkstaden under vintern 2023 resulterade i många nya odlingslådor att fylla när säsongen drog igång utomhus. Arbetet med att placera ut och fylla de nya lådorna upptog en hel del tid på vårkanten och många sommarblommor drevs upp i växthusen. Under året har vi ägnat mycket tid åt förnyelse av många av de bäddar och rabatter som funnits med länge och som av olika anledningar behöver göras om. Vi har grävt upp, krusat och delat plantor som nu väntar på vår och nytt liv 2024. På våren blev det i vanlig ordning även en del arbete med Dahlior och städning, plantering och kalkning av växthus.

En del tänkande, räknande och uppmätning fick vi anledning att öva på under året när det skulle sättas upp staket och byggas kanter, men också grovarbete med att köra jord, grus och sten.

När den sista sommarblomman var planterad i juni tog vi välförtjänt sommaruppehåll men på grund av en dålig jordleverans växte inte våra fina plantor som planerat. Först i slutet på juli fick vi provresultaten som visade vad som var fel och vi kunde börja byta jord och förbättra för våra plantor. Detta resulterade i en fantastiskt fin sensommarblomning i trädgården men såklart tråkigt att hela juni försvann. Förutom de nya odlingslådorna så drabbades också våra tomater av missväxt och det blev en liten skörd i år.

På vårvintern hann vi även med en studiecirkel om Skogsträdgård som sedan flyttade ut i trädgården och nya odlingsbäddar har gjorts och några nya växter har planterats under året.

Vi har även sågat ner träd och tagit hand om ris och ved.

På höstkanten blev det en del skörd av äpplen och plommon men även kryddor och så gjorde vi en stor fröskörd som sedan delvis togs om hand till julmarknaden då vi sålde utvalda fröpåsar med gott resultat.

I vanlig ordning har vi givetvis också rensat ogräs, krattat, vattnat, planterat, sått, stöttat, grävt, klippt och gjort alla andra sysslor som angår en trädgårdsgrupp.

Enskilda medlemmar har även detta år gjort betydande individuella arbetsinsatser för skötsel, reparation och underhåll av trädgården.

Ungefär 50 medlemmar sammanlagt har deltagit i arbetet under året. I medeltal har ca 14 medlemmar deltagit på arbetsdagarna. Flera personer har deltagit i arbetsledningen av trädgårdsgruppen under året.

Trädgårdensgruppens gemensamma arbetsdagar är navet i föreningens verksamhet och att vi fortsätter skapa en givande medlemsverksamhet som lockar fler och nya aktiva medlemmar är viktigare än någonsin för att upprätthålla föreningens syfte.

Arbetet med odlingarna – andra insatser

Inför 2023 valde vi att satsa mer på perenna växter i Nya landet. Dels för att minska arbetstiden och dels för att öka avkastningen då perenner ofta har en längre skördeperiod. Vi satsade stort på bladgrönt som kan skördas ofta. Planterade även in vallört för näringsvatten och täckmaterial.

Bäddarna var täckta under hela vintern och hade fyllts på med halm från färbädd under våren, de flesta bäddarna täckodlades med halm, gräsklipp och skörderester. Närheten till skogen gör att trädrötter konkurrerar om växtplatsen, så vi har fortsatt att djupgräva bäddarna ca vart tredje år, några i taget.

2023 var ett besvärligt odlingsår, med inledande torka och senare en väldigt regnrik fortsättning som ledde till försenad skörd. Dessutom fortsatte skandalerna kring pyralider som dök upp i fler testade köpejordar och gödsel, vilket krävde lite extra noggrannhet och uppmärksamhet av oss.

Men det positiva var att sniglarna också tyckte det var ett dåligt år och utgjorde ett mycket mindre problem än vanligt.

De perenna kryddorna växte bra, så även Nya Zeelands spenat, sallat, mangold, krasse, tagetes. Kålen ok men squashen och dillen bedrövligt. Målet att vi alltid ska ha något från Trädgården på tallrikarna i kaféet infriades även i år. Vi har skördat och torkat mycket kryddor och haft ett överflöd av blommor och bladgrönt.

Kul också att vi fick till mer gemensamt arbete i Nya Landet då trädgårdsgruppen, praktikanter och övrig gruppverksamhet har varit delaktiga i den mesta skötseln i år.

I slutet av april kom våra praktikanter som fick ta sig an området runt kolonistugan. Djuprensning av roto grås och arbete med dammträdgården stod på deras schema och mycket blev gjort under de veckor de var på plats. Efter sommaren kom två av dem tillbaka för att slutföra restaureringen av dammen som ju påbörjats redan hösten 22. Med lite hjälp från Trädgårdsgruppen blev vi i stort sett klara med den nya trädgården där och det ska bli spännande att se hur det ser ut 2024.

Under våren förkultiverade vi grönsaker och sommarblommor i plastväxthuset. Där blir ett mycket gynnsamt klimat och plantorna växer fint. Efter att ha pausat tomater i den stora växthuset 2022 var de tillbaka i år med några nya sorter. På den dåliga jorden fick vi inte det resultat vi hade hoppats på men försöken med samplantering med bönor och kryddor blev lyckade och något vi ska prova igen.

Planerna för Plantskolan baksida kvarstår samt en ny häck mot kolonisterna, men 2023 har det inte funnits ekonomiskt utrymme att genomföra några nya projekt. Mer om detta i verksamhetsplanen.

En fortsatt inventering och planering av nya växtbäddar och rabatter har pågått under året då behoven av förnyelse är stora. Styrelsen fattade även beslut att i slutet på året förbereda för en ny trädplantering som länge diskuterats. Behovet av trädskugga har påkallats av de allt varmare somrarna och dessutom faller det varje år flera träd i och runt trädgården. Förhoppningsvis kan de första träden planteras 2024.

Gruppverksamhet

Gruppverksamheten har fortsatt bygga på samarbete med Samordningsförbundet och Misa.

Året för Trädgårdsverkstaden startade stabilt, vi kämpade på med att få upp värmen då elen fortfarande var dyr. Vi bar vinterkläder medan vi rensade färdigt fröerna, målade färdigt odlingslådorna och slipade och målade trädgårdsmöbler. Gjorde lite vintersådder och pratade om våren. Det har fortsatt känts lyckat att kunna erbjuda en kontinuitet och fokuserat på vad en trädgård behöver bakom kulisserna, under vintern.

Gruppverksamheten under sommaren flyter på bra och vi upplever den som värdefull, generellt underhåll av trädgården är en viktig och stor uppgift och gör det tydligt att fler händer gör reell skillnad. Vi erbjuder en plats och ett sammanhang, både för att få uppleva hur en trädgård skiftar beroende på säsong och vara delaktig i skötseln och underhållet av den. Under resans gång får de flesta även med sig något nytt de lärt sig och en givande social stund.

Vi har sått, skördat, rensat ogräs, byggt pilstaket, väckt och planterat dahlior.

Utmaningarna under året har handlat om att det krävs en stor flexibilitet i planeringen av vad som ska göras. Grunden är att trädgårdens behov får styra, men vad som sedan kan utföras styrs av deltagarnas tillstånd, dagsform, antal, väder och delvis lust.

Sedan har behovet av att kunna arbeta i skugga, väderskyddat och delvis ifred eller avskilt från resten av våra besökare fortsatt att vara en utmaning. Mer om detta i vp.

Tyvärr landade Samordningsförbundets nya ekonomiska situation som en olycklig bomb i vårt knä, i november 2023 valde de att avsluta samarbetet. De var ytterst tydliga med att de tyckte det

var olyckligt och de lovordade vår verksamhet men fick strypt budget. Hur detta påverkar vår verksamhet kan ni läsa mer om i vp.

Hantverksbutiken

Föreningen tillhandahåller en lokal åt en fristående grupp konsthantverkare som under helgerna maj-september säljer sina egna och varandras produkter. Föreningen tar 5% av de samlade intäkterna som hyra för lokalen. Flera nya hantverkare har tillkommit i år och butiken har även flyttat in i utrymmet bredvid och startat second hand.

Bodlingen (Stockholms biodlarförening)

Föreningen bedriver sedan flera år verksamhet i nära anslutning till Vintervikens trädgårdsförening. Syftet är att vara en mötesplats för alla som är intresserade av biodling och dess betydelse för vår miljö.

Under året har föreningen haft 4 samhällen som gett ca 115 kg honung varav en del skänkts till Vintervikens trädgård.

Aktiviteter under verksamhetsåret:

Från början av maj till slutet av september har vi träffats varje onsdag för att sköta om våra bin och för att utveckla vår bigård. Samtidigt har vi haft öppet hus för alla de som vill veta mer om biodling och föreningens verksamhet. Från oktober till och med april har vi fortsatt onsdagsträffarna i Trädgårdsföreningens lokaler med studieverksamhet, snickeriarbeten etc.

Under våren har vi vid 6 tillfällen hållit introduktionskurs i biodling för ett dussintal deltagare.

Vi har renoverat en kupa som visades på Stockholmsmässan i distriktets monter.

Vi har haft studiebesök av Franska skolan, två scoutkårer från närområdet och en möhippa.

Vi har deltagit i trädgårdsdagarna på Skansen.

Vi medverkade vid Vintervikens trädgårdsmarknad med information, provsmakning och försäljning av honung.

Vi har fortsatt arbetet med vår äng och våra planteringslådor för att skapa en pollinerarvänlig växtmiljö.

Vår facebookgrupp har använts flitigt för information om onsdagsträffarna och når nu ca 555 personer (2022 ca 440 personer), från när och fjärran.

Stockholmsbiodlarförening har nu ca 65 medlemmar.

Trädgårdskaféet och evenemang

2023 var året för förvaltning och förkovring. Vi hade igen öppet årets samtliga månader, vilket är den nya standarden, om än med något begränsade öppettider i januari, februari och november och december. Fredagskvällarna har dock varit ett kontant inslag med bordsbokning och fullsatta buffékvällar.

Efter personalfiaskot 2022 lyckades vi sakta men säkert bygga upp en underbar liten skara arbetare igen som är hängivna sin arbetsplats och sina sysslor och verkligen brinner för det vi gör i trädgården. Det har varit god stämning, mycket roligt och hög arbetsmoral. Köksmästare Johanna gick på föräldraledighet i oktober och Niklas Janzon är nu vikarierande köksmästare.

Vi har jobbat en hel del med kassaräkning och rutiner runt det och Mikaela Wagner, operativ chef, har utarbetat kontrollsystem för att minska kassadiffarna, något som fallit väl ut.

Sedvanligt firade vi högtider som valborg och midsommar i trädgården med publikrekord på midsommarafton. Gröndals IK:s flickor09 agerade entrévärdar!

Vi beslöt att verksamhetsansvarig Susanne Mobacker skulle ägna en del av sin tjänst åt vårt kulturutbud och så blev det, det började nystas i hur vi kan vara mer av en aktör i kulturen och avlöna folk för att genomföra kultur hos oss och samtidigt då kunna ta betalt av gästerna för kulturevenemangen. Ett enkelt staket och grindar sattes upp runt gräsmattan för att enklare kunna entébelägga evenemang. Viktigt att påpeka att mycket som ägt rum ändå varit litet, gratis

och tillgängligt! Vi har haft allt från yoga, bokreleaser till de sedvanliga stora festivalerna Sunset Session och Bluegrass. Det har varit reggaeclubb på söndagar, visor för fred, poesiläsningar, loppmarknader. Det enda som inte hände var Ljusfesten för dock att vi försökte två gånger var vädret inte på vår sida och vi tvingades ställa in. Mojjen Bar&Grill var öppen onsdag till söndag hela sommaren och var ett fint komplement till stora kaféverksamheten.

Föreningen arrangerade Skördemarknad och julmarknad i vanlig ordning. Skördemarknaden har återgått till en renodlad matmarknad vilket är positivt och den var välbesökt även i år.

Julmarknaden blev ovanligt lyckad, med lite färre försäljare än föregående år men med fina lokala produkter, bra vinterväder och flera fina uppträdanden med luciatag och körsång.

Omsättningen ökade (som vanligt!) något från 2022 och nyckeltalen bevarades, detta trots en rätt regnig juli och augusti, mycket tack vare en pang-maj och otrolig juni! Vi har arbetat kontinuerligt med avvägning mellan de ökande råvarukostnaderna och prissättning utåt.

Nytt för i år var att vi för första gången lyckades anordna en skördemiddag i september, en middag i fyra serveringar med (nästan) bara sådant vi odlat själva, det var ett mycket uppskattat event!

Julbordet 2023 blev en riktig succé med ett koncept som förfinats under ett antal år nu, igen med tallriksservering i stället för buffé. Vintervikens Trädgårdskafé har verkligen hittat en helt egen unik förädling av råvaror, både egenodlade och närproducerade.

Föreningsutveckling

Föreningens ambition att vara allmännyttig och ändamålet att driva en ekologisk, pedagogisk visningsträdgård är själva riktmärket för verksamhetsutvecklingen. Inom ramen för detta måste föreningen också ha ekonomisk bärighet och eftersträva hållbar arbetsmiljö för anställda och upprätthålla ett meningsfullt innehåll för medlemmarna.

Fokus under året har legat på Trädgårdsgruppen och odlingarna. Hur ska arbetet med att förnya trädgårdens odlingar gå till och organiseras, hur ska vi prioritera och vad är långsiktigt bra att odla? Arbetet i trädgårdsgruppen måste kännas meningsfullt och roligt för de aktiva samtidigt som vi behöver prioritera och planera för olika behov i verksamheten. Att vi har blivit fler i trädgårdsgruppen är mycket glädjande men ställer krav på arbetsledning och organisering för att arbetet ska fungera.

Vid sidan av trädgårdsgruppens arbete har vi även jobbat vidare med våra externa samarbeten i form av utbildningar, studieförbund och gruppverksamheter, med varierande resultat. En del samarbeten går mycket bra och är enkla att integrera i verksamheten medan andra är svårare att få till. En begränsning är givetvis att organisationen är så liten samt våra lokalers begränsningar. Intäkterna har dock ökat vilket är viktigt. Vi har både haft studiebesök som kommit till oss samt varit på besök i andra verksamheter som intresserar sig för vad vi gör. Exakt hur vi ska tänka och arbeta vidare med externa samarbeten och grupper är inte bestämt och behöver vara en levande process några år till, men vi har börjat formulera en vision som ni kan läsa mer om i VP.

Vi fortsätter att ta emot personer i arbetsträning i den mån vi kan. De tre som varit hos oss under 2023 har bidragit med mycket till verksamheten i form av trädgårdsskötsel och annat underhåll. Vi arbetar för att de som är hos oss ska kunna vara delaktiga i och bidra med det som de är bra på och det resulterar oftast i nya idéer eller åtgärder som annars inte hade hänt.

Vi har även i samarbete med Sverok tagit fram en lösning för ett digitalt medlemskort som kommer 2025. Under året har vi haft mycket stora problem med postutskick av medlemskort. Ungefär 10% av alla medlemskort som skickas ut kommer inte fram. Dessutom har digitala medlemskort börjat efterfrågas från medlemmarna. Läs mer om detta i vp.

Medlemsaktiviteter

Medlemsantalet vid årets slut var 433st, varav flertalet var befintliga medlemmar, jämfört med 399st föregående år. Det är nytt rekord!

Under året har det inte gjorts några riktade satsningar på medlemsrekryteringen utöver den kommunikation som alltid finns ute på hemsida, anslagstavlor och i kaféet.

Medlemstalet avtecknar sig på antalet aktiva som ligger på en stadig nivå.

4 nyhetsbrev har skickats ut via e-post med blandad information om trädgården.

Underhåll och investeringar

Sedan föreningen 2009 fick tomträttsavtal har större investeringar i byggnader kunnat göras, men detta innebär också nya behov av underhåll som emellanåt kan bli kostsamt. Att ha kunskap och medvetenhet om detta är viktig för planering och budgetering av verksamheten på lång sikt.

2023 har varit ett återhållsamt år sett till investeringar. Vi har haft fokus på att bygga upp en likviditet efter krisen under vintern de stora investeringarna 2021 och 2022. Normalt underhåll av fastigheterna har dock pågått med delvis anställd personal och de satsningar som gjorts har framförallt tillägnats trädgården.

Ekonomi

För att få en god inblick i vad som styr föreningens ekonomi bör man känna till följande:

Den ideella föreningen hyr mark av Stockholms stad i form av ett tomträttsavtal och ansvarar för odlingar och underhåll av mark och byggnader helt utan ersättning från staden.

Föreningens intäkter kommer i huvudsak från fyra områden: kaféverksamheten, föreningens utåtriktade verksamheter såsom gruppverksamheter, samarbeten och evenemang, medlemsavgifter samt bidrag. Kaféverksamheten står för merparten av intäkterna, ca 90%.

Redovisningen har under året hanterats internt, vilket medför att styrelse och anställda kan följa och styra verksamhetens ekonomi på ett nära och bra sätt.

Föreningsverksamhetens ekonomi

Intäkterna i föreningsverksamheten kommer i huvudsak från medlemsavgifter, evenemang och ersättningar för olika former av rehabiliteringsverksamhet. Föreningsekonomins största utgift är löner.

Som tidigare nämnts pågår ett utvecklingsarbete för att öka föreningens icke momspliktiga intäkter för att minska beroendet av överskott från kaféverksamheten. Under 2023 har vi ökat intäkterna mycket och även om det fortfarande blir ett underskott så är det betydligt mindre i år.

Trädgårdskaféet ekonomi

En budget lades för 2023 baserad på egentligen samma omsättning och nyckeltal som för 2022. Sin vana trogen ökade dock Trädgårdskaféet ändå sin omsättning med ca 1mkr. En del av detta är givetvis inflationseffekten. Matpriser och elkostnader stabiliserades något under 2023 även om det var fortsatt höga. Vi följde så klart efter i vår prisbild utan att för den sakens skull höja allt för mycket ut mot gästerna, snarare jobba med billigare råvaror och tänka ett varv extra kring val av leverantörer och tillagningssätt. Men detta avspeglar sig i en något höjd råvaruprocent 32,8% något att jobba ytterligare med 2024. Däremot höll vi en något lägre personalprocent 2023 på 44,9% jämfört med 45,9% året innan.

Under året har vi kontinuerligt gjort kvartalsbudgetar för att hålla bättre koll på våra kostnader och nyckeltal. Vi har även inventerat kassorna under två tillfällen. Inga större investeringar har gjorts i kaféet under året utan fokus har varit på uppbyggnad, rutin och förvaltning.

Framtiden

Stadens detaljplan från 2009, som utformades med stor hänsyn till föreningens önskemål, befäster trädgården som en bestående attraktion i området. Nuvarande tomträttsavtal gäller t.o.m 2029. Detaljplanen har gett föreningen möjlighet att satsa långsiktigt och bygga ut verksamheten men nu har vi så gott som byggt färdigt det som rymms inom detaljplanen. Dock finns det gott om utrymme för utveckling och förädling av det vi har.

Tack vare föreningens öppna, mångfacetterade och småskaliga verksamhet kan vi fortsätta utvecklas på ett dynamiskt sätt och anpassa oss efter våra ekonomiska förutsättningar.

Trädgården fortsätter att skötas om och utvecklas med det gemensamma, ideella arbetet som kraft. Med tanke på den uppskattning trädgården får av våra många besökare gör våra aktiva medlemmar en fantastisk arbetsinsats. Tillskottet i form av grönsaksodlingen i Nya Landet utgör ett stort mervärde för trädgårdens besökare och vi kommer att fortsätta satsa för att göra denna verksamhet permanent, både som en del av Trädgårdsgruppens arbete och som leverantör till det egna kaféet.

Det pågår en ständig diskussion inom föreningen angående dess framtid och hur den ska drivas vidare och förvaltas. Många gamla och nya frågor att bearbeta och diskutera såsom:

Vad kan rimligen fortsätta vara frivilliga ideella uppdrag?

Hur ska vi organisera föreningen internt mellan anställda och styrelse?

Hur hittar vi en bra balans mellan näringsdrivande och ideell verksamhet?

Vad ska kulturverksamheten innehålla?

Mer information om föreningens verksamheter och dess framtidsplaner finns i vår verksamhetsplan för 2024.